

Carl Johan Leo

och

Anna Charlotta Fröling

av

Solveig Davidsson, Boxholm

1990

*"Vigde. Grenadieren Carl Johan Leo från Liberg i Gärdserum
och pigan Anna Charlotta Fröling på Tyllinge.
Hindersprövningsintyg från kyrkoherde Mollstedt i
Gärdserum.
Faderns bifall skriftligt."*

"hade jag inte blitt med dej hade jag aldrig gift mej"

"Charlotta är 59 år när hon får börja om med småbarn."

*"Charlotta kunde sen inte begripa
varifrån blommorna kom."*

Janus famnac = TEKLA 7 1885

Carl Johan Leo och Anna Charlotta Fröling

Carl Johan Leo föddes den 23 nov 1842 (i slutet av Karl XIV Johans regering) i soldattorpet Humpen under Gammelskeda i Dalhems socken.

Han var son till korpralen Anders Johan Gran från Dalhem och hans hustru Eva Lisa Persdotter från Atvid.

Carl Johan var barn nr 4 i en syskonskara på 9.

Om hans öden före äktenskapet vet jag endast följande:

När han var 17 år flyttade han till Fågerdal.

Där arbetade han förmodligen fram till dess han blev antagen som soldat på Kungl Kalmar regemente, Bevede kompani och fick soldattorpet nr 13 Liberg i Gärdserums socken, som sin tjänstebostad. Det var den 5 okt 1863. Carl Johan var då 21 år gammal. Året därpå, den 23 april 1864, gifter han sig med Anna Charlotta Fröling från Odensvi.

Anna Charlotta var född den 12 dec 1839. Hon var alltså 3 år äldre än sin make.

Hennes far var kronobåtsman och hette Johan Peter Fröling. Modern hette Anna Andersdotter. De bodde på soldattorpet Busebo i Odensvi. De fick 8 barn av vilka Charlotta var det sjätte i ordningen. Båda föräldrarna kom från släkter som hade varit bosatta i Odensvi i många generationer.

Carl Johan och Charlotta kom alltså båda två från soldathem. De hade växt upp under ganska likartade förhållanden. När de gifter sig är Carl Johan 22 år och Charlotta 25.

I vigselboken för Dalhems socken står följande att läsa om deras vigsel den 29 april 1864:

"Vigde. Grenadieren Carl Johan Leo från Liberg i Gärdserum och pigan Anna Charlotta Fröling på Tyllinge. Hinderslöshetsbetyg från kyrkoherde Mollstedt i Gärdserum. Fadrens bifall skriftligt."

Vi får genom dessa rader alltså även veta att Charlotta tjänade på Tyllinge innan hon gifte sig.

Två månader efter vigseln föds Carl Johans och Charlottas första barn Hulda. Hon föds i Charlottas hemsocken Odensvi. De övriga barnen föds alla i Liberg i Gärdserum.

Hulda berättar senare i livet för sina barn att Charlotta, när hon var arg, trött och irriterad brukade säga till Hulda att "hade jag inte blivit med dej hade jag aldrig gift mej". Hon brukade också kalla Hulda för "far-liga", vilket syftade på att Hulda utseendemässigt var så lik sin far Carl Johan..

Charlotta kommer att föda 13 barn. "Ja har e tollt å en te lägge tollta på" brukade hon säga och skulle därmed mena att hon hade ett dussin barn och ett därutöver.

Efter Hulda, som så småningom kommer att bosätta sig i Stockholm, föds efter ett och ett halvt år ytterligare en dotter, Mathilda, som drunknar när hon är 2½ år. Samma år som Mathilda föds går Carl Johan korpralskolan..

Tredje dottern, Anna, föds året därpå. Hon kommer med tiden att emigrera till Amerika.

Den 13 juli 1868 är Carl Johan och Charlotta med sina små flickor, 4, 2 och 1 år gamla, på besök hos farfar och farmor Gran i Dalhem. Sjön Loftern ligger strax intill där de bor. Där drunknar lilla Tilda.

Fyra dagar efter den tragiska händelsen blir Carl Johan befördrad till korpral. Han är iväg på befälsmöte det året liksom de två följande.

Nästan på dagen året efter drunkningsolyckan föds första sonen, Carl. Inte heller det barnet kommer de att få behålla. Carl dör när han är knappt 2 år. Förmodligen är han svårt sjuk en tid innan, för Charlotta ber till Gud att han måtte kalla hem honom.

En ny son föds påföljande år, Johan. Charlotta är glad för sitt nya barn. Hon berättade många år senare att hon hade känt skuld för de två barnens död. Hon tog deras död som ett straff för att hon hade tyckt det var arbetssamt att få barn så tätt. Nu tog hon emot sonen Johan som en gåva. Johan blir med tiden knekt som sin far. Han tar värvning när han är 16 år, får namnet Svahn och blir bosatt i trakten. Han kommer att ingå i sin fars tropp..

Efter ytterligare två år föds ännu en flicka. Det är Elin. Hon kommer så småningom att emigrera till Amerika även hon, gifta sig ung och dö ung.

Nu har vi kommit fram till år 1876. Charlotta väntar barn igen och den 21 aug föder hon tvillingar, Emma och Maria. Äldsta dottern, Hulda, då 12 år gammal, kom ihåg hur det var när tvillingarna föddes. Hon blev tillsammans med sina småsyskon Anna (9), Johan (4) och Elin (2), instängda på vinden för att inte vara i vägen vid förlossningen.

Tvillingflickan Maria kom också hon att med tiden bosätta sig i Stockholm medan Emma blir bosatt i Norrköping och trakterna däromkring.

När tvillingflickorna fyllt 2 år föds återigen en liten flicka, som får heta Agnes. Hon kommer att bo större delen av sitt liv på slätten i västra Östergötland. Hon kommer också att bli min mormor..

När Agnes är knappt 2½ år gammal föds sonen Vilhelm. Han kommer att dö vid 15 års ålder, i benröta. Då har han varit sjuk och haft svåra plågor i flera år. Man sågade bl a bort halva bröstkorgen på honom. Han dör på lasarettet i Västervik. Till Västervik åker mamma Charlotta och hälsar på och har med sig stekt fläsk som Ville har längtat efter.

År 1881, när Vilhelm föds, har Charlotta förutom sitt nyfödda lilla barn, ett barn på 2½ år, två barn som är 4½, en 6-åring, en 8-åring, en 13-åring och en 15-åring. Man kan förmoda att de båda äldsta, Hulda och Anna, fick lära sig att hjälpa till hemma. Vid den här tiden är familjen också utökad med Carl Johans yngste bror, målaregesällen Svante Gran, som bor i Liberg några år.

Året innan Vilhelm föds är Carl Johan på generalmönstring. I Generalmönsterrullan för Kungl Kalmar Regemente år 1860 står att läsa att Carl Johan "är 43 år och 8 mån gammal, har varit i tjänst 22 år och 9 mån, blev antagen den 5 okt 1863, befordrad till korpral den 17/7 1868 och är 6 fot och 4 linier lång" (motsvarar ung 178 cm).

När Vilhelm är 1 år gammal flyttar systern Anna hemifrån första gången. Hon är då 14 år gammal. Hennes första plats är i en prästgård. Där råkar hon slå sönder ett föremål. Detta uppfattas antagligen som en grov förseelse utav prästfamiljen vilket för med sig att Anna blir rädd och så gott som rymmer därifrån och hem till Liberg. Detta berättade systern Hulda för sina barn senare i livet.

Hulda bor hemma vid tiden för Annas första plats. Hon är 17 år och har redan varit ute och haft plats i Stockholm som barnjungfru men är nu hemma i avvaktan på ny plats. I fortsättningen kallas Hulda för "jungfru" i husförhållsböckerna, vilket naturligtvis har högre status än "biga".

När Vilhelm är 2 år föds återigen en dotter, Ottilia. Hon emigrerar så småningom till Amerika för att ta hand om sin döda syster Elin's familj.

När Ottilia är 2 år gammal föds den yngsta dottern, Tekla. Då har äldsta dottern, Hulda, åter flyttat till Stockholm. Tekla kommer med tiden att bosätta sig i Norrköping. Det är hon som tar hand om sin mamma Charlotta de sista åren, när Carl Johan avlidit. Det är hos Tekla som Charlotta dör.

Efter ytterligare tre år föds det sista barnet, en pojke som får namnet Carl. Då är Charlotta 49 år, så när som på en månad. Det är 24 år mellan hennes äldsta och yngsta barn. Året innan Carl föds emigrerar näst äldsta dottern, Anna, till Amerika. Dessa två syskon kom aldrig att träffas. Anna är 23 år när hon emigrerar.

Carl eller Calle som han kom att kallas bosätter sig som vuxen i Atvidaberg.

När Calle är 2½ år emigrerar nästa syster. Det är Elin och hon är bara 16 år när hon ger sig iväg. Samma år flyttar tvillingen Maria hemifrån för första gången, 14 år gammal. Hon liksom de övriga barnen flyttar hem till Liberg mellan varje gång de byter plats, så antalet hemmavarande barn i Liberg skiftar.

En stor sorg är det när 15-åriga Vilhelm avlider efter sin svåra sjukdom. De barn som finns hemma i Liberg just då är 17-åriga Agnes, 13-åriga Ottilia, 11-åriga Tekla och 8-åriga Calle.

När ytterligare två år förflutit finns det åter småbarn i Liberg, ett barnbarn. Dottern Maria har fått en son, som hon inte har någon möjlighet att ta hand om utan lämnar i mormor Charlottas vård. Charlotta är 59 år när hon får börja om med småbarn.

"Marias lille pojke hette Roy. Han hade mörkt, lockigt hår och var mycket söt. Morfar Carl Johan lärde honom att jaga. Han var så snygg där han kom gående från skogen med sin bössa på axeln", berättar hans kusin Saga (min mor), som hälsade på i Liberg vid två tillfällen och då även träffade Roy. Roy kom att växa upp i Liberg.

När Roy är fyra år emigrerar den tredje dottern till Amerika. Då bor förmodligen bara Calle, 14 år och Roy kvar hemma hos Charlotta och Carl Johan i Liberg. Carl Johan är pensionerad sen sju år tillbaka. Han tog avsked som soldat 1897, samma år som Anna emigrerade. Nu är det Ottilia som lämnar Sverige och hon åker över för att ta hand om sin avlidna syster Elins barn. Min morfar, gift med Agnes, berättade att Ottilias sista plats i Sverige var på Lövsbergs gård utanför Mjölby och att hon lånade 10 kronor av honom (sin sväger) till resan.

Jag vet inte hur länge Calle och Roy bodde kvar i hemmet, men förmodligen fick inte Charlotta och Carl Johan mer än högst ett par barnfria år tillsammans.

Sonen Calle var livad och glad. Emmas dotter Elsa berättar att hon ofta besökte Liberg och morföräldrarna, när hon växte upp. De bodde inte så långt därifrån, i Skärkind. Då bodde Calle hemma och han brukade fråga Elsa om hon ville följa med honom på dans. En gång var hon betänkt att göra det men frågade först mormor Charlotta hur hon tyckte att Elsa skulle göra. Mormor svarade: "Då blir inte annat än å supa å slåss på di där festa så stann du hemma." Och då gjorde Elsa det.

Carl Johan efterträddes som knekt av Axel Tilly, som flyttade in i korpralsstället efter Leos. Charlotta och Carl Johan flyttade till en undantagsstuga, som Carl Johan egenhändigt hade byggt i närheten. Båda stugorna finns kvar.

Carl Johan var 55 år när han tog avsked som knekt år 1897. Han fick en liten pension från Vadstena krigsmanshus, vilket kan utläsas av husförhårsboken där det står angivet "korporal gratial".

Carl Johan avled vid 75 års ålder den 26 april 1917. Enligt dödboken var dödsorsaken ålderdom. Han låg förmodligen till sängs den sista tiden, för det berättas att Charlotta hängde ut en vit handduk utanför huset, när hon behövde hjälp med att sköta honom av grannen Tilly. Den vita handduken var ett överenskommet tecken.

De återstående fem år som Charlotta hade kvar i livet bodde hon tidvis i stugan i Liberg, tidvis hos yngsta dottern Tekla. Ibland hälsade hon på hos de andra barnen, som inte bodde så långt borta. Hon gjorde bl a sitt enda besök hos dottern Agnes, som då bodde ute på östgötaslätten. Även Tekla var med den gången. De åkte gästgivar skjuts från Mjölby. Agnes stod länge och omfamnade sin mamma, berättade Agnes barn som vuxna.

Sommaren 1921 tillbringade Charlotta tre månader i sin stuga i Liberg. Det var hennes sista sommar. Hon var då 82 år. Sen flyttade hon till sin dotter Tekla i Norrköping och där slutade hon sitt liv den 4 februari 1922.

Hur hennes sista dagar förlöpte får vi veta genom ett brev, som Tekla skrev till sin syster Agnes efter moderns bortgång. Där berättar hon att Charlotta somnade in natten mellan en fredag och lördag, att hon hade varit sängliggande i knappt vecka och att hon bara lördagen dessförinnan hade suttit i sängen och stickat strumpor. Tekla berättar också om Charlottas begravning som ägde rum en dag med vackert solsken och att hon fick en vacker gravplats utanför koret på kyrkan i Gärdserum.

Axel berättar att hans far Johan Svahn hämtade Charlottas kista med häst och vagn vid Birkekärr. Kistan ställdes in över natten på logen, där de bodde. Axel fick till uppgift att gå ut på logen och utfordra hästarna efter resan. Han kommer ihåg att han tyckte att det kändes kusligt att tränga sig förbi kistan i mörkret. Axel var 14 år. De hade tidigare varit och hämtat granris och kors, som de skulle ha till begravningen.

Vi vet inte hur Charlotta och Carl Johan uppfattades av sina samtida och av de egna barnen. De minnesbilder som barnbarnen har gett ger naturligtvis inte full rättvisa åt dem. Vi får heller inte glömma att det är barns omdömen.

Charlotta uppfattades som kärv av sina barnbarn. Hon ville att det skulle vara ordning och reda med allt. Hon var inget för kel och smek. Det hände t ex aldrig att hon tog upp barnbarnen i knät. Barnbarnet Elsa har berättat att mormor Charlotta höll efter barnen. De fick inte göra som de ville. Men hon var givmild. Vid ett besök i Lidberg, där Elsa var många gånger under sin uppväxttid, tog Charlotta ner en tavla från väggen och gav till Elsa för att hon hade visat så stort intresse för den. Hon fick också en liten nipperask.

Charlotta satt ofta de sista åren och läste i sin bibel och sin postilla. Var hon inte religiöst lagd från början, så blev hon det förmodligen med tiden, som en följd av sin livssituation. Carl Johan brukade ibland fråga henne, skämtsamt får man förmoda, om hon fattade allt vad hon läste. Det gjorde hon nog. Charlotta hade lilla a i innantilläsning enl husförhörslängderna. Barnbarnet Sivert, en av Johans söner, har berättat att han ofta vid besök hos farmor fick sitta och läsa predikningarna högt ur postillan. Hennes syn försämrades naturligtvis med stigande ålder. I postillan bevarade hon i alla år brevet från sonen Vilhelm, skrivet på lasarettet i Västervik.

Axel berättar att han, när farmor Charlotta blivit ensam, brukade gå till henne och hjälpa henne, bl a med att hugga ved. Han brukade stanna så där en åtta dagar i sträck. Då delade han säng med farmor för att hålla sängvärmen.

Axel brukade springa genom skogen för att det skulle gå fort att komma fram till Liberg. Charlotta frågade honom ibland hur dags han hade gått hemifrån och häpnade då över den korta tid det tagit att ta sig dit. "Du måste ha fått skjuts med nån", trodde hon.

Charlotta är fotograferad när hon sitter och stickar "strump", som man säger i trakten. Elsa, Emmas dotter, kommer ihåg att det såg lustigt ut, när mormor Charlotta satt och stickade för hon slängde med garnet och stickorna på ett sätt som man inte gör numera när man stickar. Det blir tjockare strumpor när man stickar på det

sättet. Även Eivor, Carls dotter, har minnen utav sin farmor och hennes strumpstickande. Hon kommer ihåg att hon ibland fick hålla garnet när Charlotta nystade det.

Fick Charlotta tid att göra något utöver att passa alla barnen, laga mat, diska, tvätta, sy och laga kläder, städa, sköta djuren, plocka bär mm så läste hon i bibeln eller stickade. De sista dagarna i sitt liv satt hon med sin strumpstickning, berättar dottern Tekla i ett brev till sin syster Agnes.

I brevet från Vilhelm framgår att hon ofta brukade sjunga och både sångröst och visförråd gick i arv till hennes barn. Min mormor Agnes hade en stor sångskatt som hon troligtvis hade fått av sin mor Charlotta.

Carl Johan hade, enligt barn och barnbarns sätt att se, ett lättare sätt. Han var utåtriktad, humoristisk, tyckte om att prata med folk och han berättade gärna "skrönor". Han var även hjälpsam och omtänksam, vilket han många gånger visade genom att hjälpa sin svärdotter Elin, gift med Johan Svahn, med att skaffa ved och hugga den. "Människan har ju ingen ved", brukade han säga när han kom på besök och hade tittat in i vedbon. Elin tyckte mycket om sin svärfar.

Carl Johans barn hyste både respekt och beundran för sin länge ståtliga far. Äldsta dottern Hulda kom att älska marschmusik för att det påminde om fadern och uppväxttiden.

Det var rent och prydligt i stugan i Liberg. Flera barnbarn minns en säng med ett virkat sängöverkast i rummet. Där hängde flera tavlor på väggarna, en med får på och en med ett motiv från Dusseldorf. På väggen hängde också flera fotografier av barnbarnen i Amerika, bl a ett med Annas barn, två flickor och en pojke.

Utanför huset växte blommor, bl a stormhattar och aklejoj. Carl Johan hade en gång fått frö från dessa blommor av svärdottern Elin Svahn och satte ner dem i jorden utan att berätta om det för Charlotta. Hon kunde sen inte begripa varifrån blommorna kom.

Carl Johan Leo var en skicklig skytt. Det var han som vid älgjakterna sköt alla älgarna. Han sköt även när det inte var lovligt. Flera historier berättar om Carl Johans tjuvskytte och hur flärdingsman var ute efter honom. Vid något tillfälle lär han till och med ha satt sin jakthund i ryggsäcken för att inte lämna några spår efter sig.

Två dagar i veckan var Carl Johan slaktare. Han fiskade dessutom en hel del. Axel berättar att han vid några tillfällen var med sin farfar och fiskade. När de kom hem bjöd farmor Charlotta på kaffe och kakor. "Var har du fisken som vi skulle ha till middag" sa hon. "Den har du där" sa farfar. Det var 3 eller 4 stora fina bäcköringar.

Barnbarnet Elsa fick ibland, när hon var på besök hjälpa sin morfar att laga näten, som han hade när han fångade ål. De kallades åltjafs.

Mat fattades säkert inte i Liberg. Inte drycker heller förmodligen eftersom Carl Johan också arbetade på bryggeriet i Falerum.

Familjen hade också egna djur, 4 kor, 1 häst och 15 får, som naturligtvis krävde sin skötsel men som också lämnade avkastning.

Carl Johan var efter dåtidens förhållanden en stor karl. Han var något längre än sonen Johan Svahn. Båda var starka och räknades som slagskämpar. Johan fick med tiden egna söner. Han brukade säga till dem: "Stå int'å titt~~ä~~ utan slå te~~x~~ direkt", en uppmaning som han förmodligen i sin tur fått av sin far Carl Johan.

Johan tog värvning vid 16 års ålder och kom då att ingå i sin fars tropp. Carl Johan var alltså troppchef för sin son. Johan tog sig namnet Svahn eftersom det inte fick vara två med namnet Leo i samma tropp. Far och son var samtidigt på möten i Hultsfred.

Knektarna förvarade sin uniformer hos korpral Leo. På marschererna ner till Hultsfred bar de sin tunga packning och sin matsäck. Korpralen hade dessutom med sig hasselspön, som han hade för att använda på soldaterna om det behövdes. Ibland fick korpral Leo gå med fångtransporter och då kom också hasselspöna till användning.

När Carl Johan var iväg på sina möten var Charlotta ensam om arbetet och ansvaret för hus och hem, barn och djur. Det hände att Carl Johan var hemma endast 3 dagar på ett helt år. Trots att Charlotta behövde all hjälp hon kunde få av sina barn, hände det att hon skickade flera av sina döttrar att hjälpa sin svärfar, Grahn, som var änkeman sen många år och som hade svårt att gå på grund av alla marscher han hade fått delta i som knekt och korpral under sin aktiva tid. Farfar Grahn bodde i Dalhem och flickorna Leo brukade stanna hos honom så långa perioder att de till och med var tvungna att gå i skolan i Dalhem.

Sorgen över de döda barnen liksom längtan efter de emigrerade flickorna satte förmodligen sina spår i Charlottes sätt att vara. Hon hade dessutom ett stort bekymmer på nära håll. Carl Johan var glad i sprit eller som en äldre gårdserumsbo sa vid en intervju till mig om Carl Johan och Charlotta: "Leo söp."

Om Carl Johan drack redan i yngre år, vet jag inte, men klart är att han gjorde det de senare åren, vilket till en del kan förklaras med dåtidens sätt att traktera den som utförde slakten, dryckesvanorna i samband med jakten och inte minst det faktum att Carl Johan deltidarbetade på bryggeriet.

Elsa berättar från ett av sina besök i Liberg: "Jag såg genom fönstret att morfar kom gående hem. Jag sa till mormor: Nu kommer morfar! Hon frågade: Hur ser han ut idag då? Hon gick fram till fönstret och tittade. Så sa hon: Lika dan som vanligt ser jag. Då såg jag att morfar stod och höll sig i staketet en stund innan han gick vidare. Han höll käppen i den andra handen."

Barnbarnen kommer ihåg att Charlotta alltid sa "Leo", när hon talade om Carl Johan, men att hon duade honom, när hon pratade med honom.

När Charlotta blev gammal kände hon sig bortglömd av sina barn. Det sa hon till yngsta dottern Tekla, som hade mest kontakt med sin mamma. Äldsta dottern Hulda hälsade t ex inte på i Liberg på 32 år från det hon flyttade hemifrån för gott och upp till Stockholm. Hon besökte inte barndomshemmet förrän fadern Carl

Johan skulle begravas. De senast födda syskonen, som hon då träffade, hade hon inte sett tidigare.

På väg till begravningen gör tåget ett uppehåll i Norsholm. Där kliver det på en dam, som sätter sig i samma kupé som Hulda och hennes man. De sitter och sneglar på varandra. Så viskar Hulda till maken: "Har du sett vad den där damen liknar vår yngsta dotter!" När de så småningom kommer i samspråk visar det sig att även den främmande damen är på väg till en begravning, sin fars. Det visar sig också att det är en yngre syster till Hulda, Agnes, som bara var ett par år, när storasyster Hulda flyttade hemifrån och som hon sen aldrig träffat.

Det var naturligtvis inte lika lätt att hälsa på sina släktingar på den tiden som det är idag. Förutom dåliga kommunikationer var den dåliga ekonomin en bidragande orsak till glesa besök eller inga besök alls. Svårigheter att resa ifrån den egna familjen där det ofta fanns många barn som behövde tillsyn utgjorde säkert också en anledning till att gamla föräldrar inte fick besök så ofta. Min mormor Agnes, en av Charlottas yngre döttrar, arbetade som mjölkerska på de stora gårdar, som min morfar hade anställning vid, ett arbete, som det säkert inte var lätt att få ledigt från.

Huldans dotter Sara berättar att förberedelserna inför resan till morfar Carl Johans begravning i Småland var så omfattande att Sara i många år jämställde en smålandresa med en resa till Amerika.

Man tycker dock kanske att föräldrar och barn borde ha kunnat skriva till varandra åtminstone. Sara brevväxlade med sina morföräldrar under uppväxtåren. Det var morfar Carl Johan som skrev breven, vilket fick Sara att tro att mormor Charlotta inte kunde skriva. När morfar sen dog, skrev Axel Tilly, grannen som efterträdde Carl Johan som knekt, och berättade att denne var död. Det lär ha varit på det viset, som dottern Hulda fick veta att hennes far var död.

Brevväxlingen upphörde i och med morfaderns död, men på påsken 1923 skickade Sara ett kort till mormodern i Liberg, som hon fick tillbaka med stämpeln "Adressaten avliden". Genom detta fick Hulda kännedom om moderns död. I ett brev från Tekla till systemen Agnes skriver Tekla att hon har meddelat de syskon om moderns död som hon har adressen till. Huldans adress hade hon således inte. Sara berättar, att mamma Hulda grät en lång tid efter det hon fått veta att mormor Charlotta var död.

Något som talar för att Charlotta kunde skriva var att Agnes barn många gånger förebrådde sin mamma för att hon inte tillräckligt snabbt svarade på de brev, som hon fick från sin mamma Charlotta. De tyckte synd om sin mormor, som aldrig fick svar. Agnes hade dock förmodligen så fullt upp att göra att brevskrivning inte kom i första hand.

Tekla å sin sida skrev till alla de syskon hon hade adresser till, när hon förstod att Charlottas dagar var räknade. Ingen av barnen kom.

Charlotta blev begravd på Gärdserums kyrkogård. Hon sa till Tekla samma vecka som hon dog: "Du vet nog var jag vill vara". Någon gravsten finns varken på Carl Johans eller Charlottas grav, men

med ledning av Teklas brev, får vi ändå en aning om var Charlottas grav är belägen.

Jag, som har skrivit om Carl Johans och Charlottas levnadsöden, är barnbarnsbarn till dem och har inte träffat dem i livet. Det som jag berättar här har jag i min tur fått mig berättat vid samtal med Huldass dotter Sara, med Emmas dotter Elsa, med Johans söner Axel, Sivert och Otto och med Ottos fru Linnéa, med Calles dotter Eivor och inte minst min egen mor, Saga, och hennes syskon, barn till Agnes. Min morfar, som var gift med Agnes, har också berättat en del och var för övrigt den person, som väckte mitt intresse för släktforskning.

Om någon, som läser detta, har ytterligare minnen utav Carl Johan och Charlotta, genom hörsägen eller på annat sätt, är jag tacksam för att få kännedom om dessa.

Boxholm den 24 maj 1990.
Solveig Davidsson
AA0142/300 60